

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна доброчесність як чинник актуалізації гідності особистості

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) PhD

Спеціальність – 033 Філософія

Форма навчання – денна, заочна

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 9 від “25” червня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література
10. Програмові вимоги

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Академічна доброчесність як чинник актуалізації гідності особистості
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Викладач (-і)	Дойчик Максим Вікторович
Контактний телефон викладача	0955702451
E-mail викладача	maksym.doichyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 16.35 – 19.25
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Академічна доброчесність як чинник актуалізації гідності особистості» є складовою програми підготовки аспірантів спеціальності 033 Філософія. Що являє собою академічна доброчесність? Яку роль вона відіграє у формуванні особистості людини сучасного цивілізованого суспільства? Це не весь спектр питань, на які ми спробуємо дати відповідь у нашому курсі.</p> <p>У всьому цивілізованому світі академічна доброчесність і ставлення до неї у вузі є важливим маркером для фінансових донорів і грантодавців. Це неодмінно питання ділової репутації, від цього залежить перспектива їх подальшої співпраці з навчальним закладом. З іншого боку академічна доброчесність є суттєвою протиположністю процесам монетизації освіти, спричиненої наданням навчальним закладам повноти автономії, самостійності у прийнятті управлінських рішень. Академічна доброчесність в навчальному закладі призначена служити збереженню та популяризації справжніх цінностей у світі мінливих інтересів. Культивування у молодого науковця поваги до інтелектуальної власності, до авторських прав є важливою гуманітарною складовою здійснення успішних реформ, вмотивованого та ефективного їх проведення в сучасному українському суспільстві. «Академічна доброчесність як чинник актуалізації гідності особистості» читається аспірантам другого курсу спеціальності 033 Філософія і покликана допомогти зрозуміти значення принципів академічної доброчесності, її як культурного феномену та соціального інституту. Важливою є орієнтація на формування у здобувачів наукового ступеня «доктора філософії» культури наукового мислення, високої академічної культури; усвідомлення важливості академічної доброчесності в методології власного наукового дослідження. Вагоме місце при вивченні курсу займає формування комунікативних навичок; орієнтація на інтеріоризацію світоглядно-етичних настанов, важливих для особистісного і професійного реноме.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: пояснити аспірантам місце і роль академічної доброчесності в житті викладача, науковця, для його особистісного і професійного реноме; що важливо не тільки виховати нетерпимість до плагіату, списування та інших видів академічної недоброчесності, але й навчити чесно та відповідально працювати з інформацією, використовувати здобуті знання в практичній науковій діяльності. Подолання академічної недоброчесності перш за все потребує апеляції до гідності людини, до її самоповаги та поваги до інших. Досвід переконує: чим вищий рівень взаємоповаги, чесності та довіри одне до одного в академічній спільноті, тим</p>	

вищий рівень соціально-економічного поступу усього суспільства. І навпаки, нівеляція принципів академічної доброчесності в академічній спільноті демонструє поганий приклад усьому суспільству, призводить до його ослаблення та деморалізації. Дотримання академічної доброчесності як у викладацькій, так і в науковій діяльності дозволяє прискорити процеси інтеграції української академічної спільноти в світове академічне співтовариство.

Завдання: розкрити предмет і завдання курсу «Академічна доброчесність як чинник актуалізації гідності особистості», ознайомити з теорією та практикою академічної доброчесності, особливостями її застосування під час навчання в аспірантурі та виконання аспірантом дисертаційної роботи за обраною темою дослідження.

4. Компетентності

4.1. Загальні компетентності:

- здатність критично осмислювати події та явища наукового життя, застосовувати принципи академічної доброчесності для формування власної світоглядної позиції, системного наукового світогляду та загального культурного світогляду;
- здатність формувати дослідницьке поле власного оригінального наукового дослідження, дотримуючись принципів академічної доброчесності;
- здатність виявляти евристичні можливості та межі наукової методології та використовувати релевантний дослідницький інструментарій відповідно до принципів академічної доброчесності;
- здатність аналізувати інформацію подану в різних наукових джерелах, формувати на їхньому тлі власну дослідницьку позицію та професійно вести наукову дискусію, дотримуючись принципів академічної доброчесності;
- здатність керуватися професійною етикою, принципами академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

4.2. Фахові компетентності:

- розуміння змісту основних понять академічної доброчесності;
- розуміння історії формування політики академічної доброчесності;
- розуміння функцій академічної доброчесності, її значення в науці та освіті, її ролі як культурного феномену та соціального інституту;
- розуміння нормативно-правового регламенту академічної доброчесності;
- здатність застосовувати принципи та правила академічної доброчесності в межах власного фахового зацікавлення;
- здатність застосувати процедури виявлення випадків академічної недоброчесності та її недопущення; здатність неухильно слідувати Кодексу честі університету у своїх в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності;
- здатність, на основі принципів академічної доброчесності, критично переосмислюючи стереотипи, глибоко й всебічно висвітлювати основні питання наукового пізнання, формулювати й аргументовано захищати власну думку щодо змісту дискусійних положень, проявляючи толерантність до поглядів інших людей на ці проблеми, спрямувати набуті знання з курсу «Академічна доброчесність як чинник актуалізації гідності особистості» на вироблення методологічних засад своєї особистої гуманітарної і фахової підготовки.

5. Результати навчання

Вивчення «Філософії і методології науки» забезпечує такі **програмні результати навчання**:

- знати зміст найважливіших понять і принципів академічної доброчесності, історію формування політики академічної доброчесності, її нормативно-правовий регламент;
- усвідомлювати її роль як культурного феномену та соціального інституту,

<p>застосовувати її для формування власної світоглядної позиції, усвідомлення власної гідності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сприймати та аналізувати крізь призму академічної доброчесності існуючі думки й ідеї, формулювати власні припущення, шукати шляхи розв'язання наукових проблем; - дотримуватися при формуванні дослідницького поля власного оригінального наукового дослідження засадничих принципів академічної доброчесності, використовувати релевантну їй дослідницьку методологію; - вести наукову дискусію та аргументовано відстоювати власну наукову позицію у різних комунікативних ситуаціях, строго дотримуючись принципів академічної доброчесності; - доброчесно виконувати наукові завдання та застосовувати навички академічної доброчесності та академічної культури у професійній науково-педагогічній діяльності. 					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
семінарські			10		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
1	усі	1		Н	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцінок за сем. занят.	Термін виконання
Тема 1. Поняття академічної доброчесності. Історія питання. Основні принципи академічної доброчесності. 1. Поняття академічної доброчесності. 2. Історія виникнення та розвитку академічної доброчесності. 3. Академічна доброчесність як чинник суспільних трансформацій. 4. Основні принципи академічної доброчесності	Лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота	3-9	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, тестування, опрацювання рекомендованої літератури. 6 год. (4 год. лекцій, 2 год. сем.)	5	Вересень 2020 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 2. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі.	Лекція, групова робота, семінарське заняття,	3-10	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за	15	Жовтень 2020 р. (згідно з електронним розкладом)

<p>1. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі.</p> <p>2. Плагіат. Класифікація типів плагіату: за наявністю умислу (ненавмисний плагіат, навмисний плагіат), за формою відтворення (прямий (відкритий) плагіат, завуальований плагіат), за наявністю вказівки джерела (запозичення без вказівки джерела, запозичення з вказівкою джерела).</p> <p>3. Фабрикація. Фальсифікація. Шахрайство.</p> <p>4. Несанкціонована співпраця. Пропонування та отримання неправомірної винагороди. Використання родинних або службових зв'язків.</p>	самостійна робота		темою дисертації, тестування, опрацювання рекомендованої літератури. 8 год. (6 год. лекцій, 4 год. сем.)		розкладом)
<p>Тема 3. Процедури виявлення випадків академічної недоброчесності і заходи боротьби з ними.</p> <p>1. Методи виявлення плагіату. Запобігання плагіату.</p> <p>2. Рекомендації щодо оформлення бібліографічних списків джерел та літератури.</p> <p>3. Правила цитування. Індекс наукового цитування. Міжнародні системи цитування.</p>	Лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота	3-10	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, тестування, опрацювання рекомендованої літератури. 6 год. (4 год. лекцій, 2 год. сем.)	5	Листопад 2020 р. (згідно з електронним розкладом)
<p>Тема 4. Інституалізація академічної доброчесності</p> <p>1. Академічна доброчесність в українському законодавстві.</p>	Лекція, групова робота, семінарське заняття, самостійна робота	1-10	Групове обговорення, індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертації, тестування,	5	Листопад 2020 р. (згідно з електронним розкладом)

<p>2.Інституалізація академічної доброчесності у ЗВО.</p> <p>3.Кодекс честі як інструмент дотримання академічної доброчесності науковця і освітянина.</p> <p>4.Комісія з питань етики та академічної доброчесності.</p>			<p>опрацювання рекомендованої літератури.</p> <p>6 год. (4 год. лекцій, 2 год. сем.)</p>		
---	--	--	--	--	--

7. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень аспірантів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.</p>
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>По підсумку поточного навчання передбачена контрольна робота (максимум 15 балів)</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінюється робота на 5 семінарських заняттях упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 25.</p>
<p>Лекційні заняття</p>	<p>За кожні два відвідані лекційні заняття студент отримує один бал. У підсумку максимальна кількість балів за відвідані лекційні заняття може становити 5 балів.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення аспірантів (бали), набрані на поточному оцінюванні (25 балів), контрольній роботі по підсумку поточного навчання (15 балів), при виконанні індивідуальних завдань (індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертаційного дослідження – 5 балів) для самостійної роботи, а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).</p>

8. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється аспіранту за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, відвідування лекцій, підсумкову контрольну роботу, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність аспіранта на заняттях (у тому числі на лекційних), активність аспіранта під час семінарських занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат.

Аспірант, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому

випадку аспірант користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.

9. Рекомендована література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. осв. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К. : Таксон, 2016. 234 с.
3. Декларація про дотримання академічної доброчесності учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти. Режим доступу: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Deklar_pro_dobr.pdf (дата звернення – 15.10.2019 р.).
4. Дойчик М.В. Академічна чесність як чинник актуалізації гідності особистості / М.В. Дойчик // Актуальні проблеми розвитку освіти і науки в умовах глобалізації. Матеріали всеукраїнської наукової конференції. 4-5 грудня 2015 року, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ. Частина II. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2016. С. 14 – 16.
5. Дойчик М.В. Гідність особистості в соціальному управлінні: філософський досвід Платона / М.В. Дойчик / Сучасні проблеми управління: діалектика централізації та децентралізації. Матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 10 грудня 2015 р.) / Укладачі: А.А. Мельниченко, І.В. Виселко. – К. : НТУУ «КПІ», 2015. С. 33 – 35.
6. [Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://pnu.edu.ua/) // <https://pnu.edu.ua/> положення-про-запобігання-плагіату/
7. Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”// https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/1_9-263.pdf
8. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/>
9. Лист МОН України від 23.10.2018 No 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
10. [Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Наказ-№627_27.09.2018.pdf) // https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Наказ-№627_27.09.2018.pdf
11. [Рекомендації ЗВО щодо розвитку систем забезпечення академічної доброчесності](https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Рекомендації-ЗВО-система-забезпечення-академічної-доброчесності.pdf) // <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Рекомендації-ЗВО-система-забезпечення-академічної-доброчесності.pdf>
12. ALLEA (2017) European Code of Conduct for Research Integrity. Berlin. <https://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/05/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf>
13. SAIUP-Проект сприяння академічній доброчесності в Україні – <https://saiup.org.ua/>
14. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber’s methodological individualism: social potential. Релігія та Соціум: міжнародний часопис. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71–77.

10. Програмові вимоги

«Май мужність користуватись власним розумом»
(І. Кант)

Для іспиту аспірант повинен знати зміст програмових розділів і тем навчального курсу,

Відповідно до яких пропонується основний перелік питань:

1. Поняття академічної доброчесності.
2. Історія виникнення та розвитку академічної доброчесності.
3. Академічна доброчесність як чинник суспільних трансформацій.
4. Основні принципи академічної доброчесності: принцип чесності та порядності.
5. Основні принципи академічної доброчесності: принцип особистого прикладу.
6. Основні принципи академічної доброчесності: принцип відповідальності.
7. Основні принципи академічної доброчесності: принцип справедливості.
8. Основні принципи академічної доброчесності: принцип сміливості.
9. Основні принципи академічної доброчесності: принцип академічної свободи.
10. Основні принципи академічної доброчесності: принцип прозорості.
11. Основні принципи академічної доброчесності: принцип взаємної довіри, принцип партнерства і взаємоповаги.
12. Основні принципи академічної доброчесності: принцип компетентності й професіоналізму.
13. Основні принципи академічної доброчесності: принцип безпеки та добробуту.
14. Основні принципи академічної доброчесності: принцип законності.
15. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Плагіат. Класифікація типів плагіату.
16. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Шахрайство.
17. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Фальсифікація.
18. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Фабрикація.
19. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Несанкціонована співпраця.
20. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Пропонування та отримання неправомірної винагороди.
21. Прояви академічної недоброчесності в навчальній та науковій роботі. Використання родинних або службових зв'язків.
22. Методи виявлення плагіату.
23. Особливості роботи із програмами перевірки студентських (учнівських) робіт на плагіат. Аналіз звітів про унікальність текстів.
24. Запобігання плагіату.
25. Рекомендації щодо оформлення бібліографічних списків джерел та літератури. Правила цитування. Індекс наукового цитування. Міжнародні системи цитування.
26. Академічна доброчесність в українському законодавстві.
27. Інституалізація академічної доброчесності у ЗВО.
28. Кодекс честі як інструмент дотримання академічної доброчесності науковця і освітянина. Структура та зміст Кодексу честі.
29. Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної недоброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів.
30. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності.

Викладач

М.В. Дойчик